EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.6.2024
COM(2024) 611 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Kroatiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Kroatiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[2], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

---

1 EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) REPowerEU-förordningen[3] antogs den 27 februari 2023 och målet är att fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Kroatien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 offentliggjorde kommissionen meddelandet *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030*[4] för att ge underlag för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs nio ömsesidigt förstärkande faktorer som bidrar till ökad konkurrenskraft. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt den inre marknaden de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i EU och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 följdes detta meddelande av kommissionens årsrapport om den inre marknaden och konkurrenskraften[5]. I rapporten beskrivs de starka sidorna av och utmaningarna för EU:s inre marknad, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt[6], vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Kroatien inte är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2024 för Kroatien. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 12 april 2024, liksom förslaget till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde EU:s nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar Europaparlamentets och rådets nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97. Den innehåller också den ändrade förordningen (EG) nr 1467/97 om genomförande av förfarandet vid alltför stora underskott och det ändrade direktivet 2011/85/EU om medlemsstaternas budgetramverk[7]. Målen för den nya ramen är en hållbar offentlig skuldsättning och en

---

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) och rådets direktiv (EU)

hållbar och inkluderande tillväxt genom en gradvis konsolidering av de offentliga finanserna samt reformer och investeringar. Ramen främjar nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en effektivare och mer enhetlig övervakning. Varje medlemsstat bör lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. De nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på valperiodens längd i medlemsstaten. Nettoutgiftsbanan[8] i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna bör uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, inklusive kraven på att sätta eller hålla den offentliga bruttoskulden på en sannolikt nedåtgående bana senast i slutet av anpassningsperioden, eller att den ska ligga kvar på försiktiga nivåer under 60 % av BNP, och att få till stånd och/eller behålla underskottet i de offentliga finanserna under referensvärdet på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 får anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa planer kommer kommissionen den [21 juni] 2024 att ge medlemsstaterna vägledning om innehållet i planerna och de efterföljande årliga lägesrapporter som de kommer att behöva lämna in och kommer, i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1263, att översända tekniska riktlinjer om finanspolitiska anpassningar till dem (referensbanor och teknisk information, i tillämpliga fall). Medlemsstaterna bör lämna in sina medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. Medlemsstaterna bör se till att deras nationella parlament involveras och att oberoende finanspolitiska institutioner, arbetsmarknadens parter och andra nationella berörda parter konsulteras i lämplig utsträckning.

(6) Europeiska planeringsterminen 2024 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är dessutom relevanta även för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 14 maj 2021 lämnade Kroatien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och

---

2024/1265 av den 29 april 2024 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Nettoutgifter innebär offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning och vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 28 juli 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av Kroatiens återhämtnings- och resiliensplan[9], som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet[10]. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Kroatien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

(8) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Kroatien[11]. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Kroatien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Kroatiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

(9) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat[12] har Kroatiens saldo i de offentliga finanserna minskat från ett överskott på 0,1 % av BNP under 2022 till ett underskott på 0,7 % under 2023, samtidigt som den offentliga bruttoskulden sjönk från 67,8 % av BNP i slutet av 2022 till 63,0 % i slutet av 2023.

(10) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet[13] Kroatien att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken[14], med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Kroatien rekommenderades att vara redo att anpassa de löpande utgifterna beroende på hur situationen förändras. Kroatien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra

9 Rådets genomförandebeslut av den 28 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Kroatiens återhämtnings- och resiliensplan (10687/2021).

10 Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av rådets genomförandebeslut av den 28 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Kroatiens återhämtnings- och resiliensplan (15834/2023).

11 SWD(2024) 611 final.

12 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2024.

13 Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Kroatiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 88).

14 Baserat på kommissionens vårprognos 2024 uppskattas Kroatiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt 2023, som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, till 11,6 % i nominella termer, baserat på den genomsnittliga reala potentiella tillväxttakten på tio år och BNP-deflatorn för 2023.

unionsmedel. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen[15] 2023 expansiv, med 3,0 % av BNP, mot bakgrund av den höga inflationen. Ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett expansivt bidrag på 1,3 % av BNP. Detta inbegriper den ökade kostnaden på 0,1 % av BNP för de riktade krisstödåtgärderna för de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriser. Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter 2023 berodde därför endast delvis på det riktade krisstödet till de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser. Den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (diskretionära åtgärder på inkomstsidan ej inräknade) berodde även på oriktade krisåtgärder på energiområdet, permanenta höjningar av löner i den offentliga sektorn och sociala förmåner. Ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter 2023 var inte i linje med rådets rekommendation. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 3,4 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 3,6 % av BNP 2023, vilket motsvarar en ökning med 1,4 procentenheter jämfört med 2022. Kroatien finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel. Kroatien finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitryggheten, såsom energirenovering av byggnader, biodrivmedels- och vätgasproduktion, infrastruktur för vatten och avfall, infrastruktur för el och gas, digitalisering av den offentliga förvaltningen, investeringar i digital diagnostik och utrustning på sjukhus samt stöd för den gröna och den digitala omställningen av näringslivet, som delvis finansieras av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.

(11) I kommissionens vårprognos 2024 beräknas BNP i fasta priser öka med 3,3 % 2024 och 2,9 % 2025 och HIKP-inflationen att ligga på 3,5 % 2024 och 2,2 % 2025.

(12) Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas ett underskott i de offentliga finanserna på 2,6 % av BNP 2024, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP kommer att minska till 59,5 % fram till slutet av 2024. Ökningen av underskottet 2024 återspeglar främst en ytterligare ökning av utgifterna till följd av den nya reformen av de offentliga lönerna, en ytterligare ökning av pensionerna och det sociala biståndet och en stor ökning av nationellt finansierade investeringar. Minskningen av den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP 2024 beror, trots en expansiv finanspolitisk inriktning, på en denominatoreffekt av en fortsatt stabil BNP-tillväxt och en skuldreducerande stock-/flödesjustering. Det senare inbegriper delvis användning av inlåningsreserver för att återbetala en del av skulden 2024 (efter det att högre inlåning registrerades 2023 på grund av förfinansiering av en del av framtida skuldåterbetalningar) och bokföringstransaktioner enligt ENS-villkor efter leveransen av militära jetplan som betalades under tidigare år. Enligt kommissionens beräkningar väntas den finanspolitiska inriktningen vara expansiv, med 1,2 % av BNP, 2024.

[15] Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i de underliggande offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiken, både de som finansieras nationellt och de som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Ett negativt (positivt) tecken på indikatorn motsvarar en expansiv (kontraktiv) finanspolitik.

(13) Utgifter på 1,2 % av BNP förväntas finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2024, jämfört med 0,7 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Kroatiens offentliga saldo och skuldsättning. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer utgifter som uppgår till 0,3 % av BNP att täckas genom lån från faciliteten för återhämtning och resiliens under 2024, jämfört med 0,1 % av BNP under 2023.

(14) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet[16] Kroatien att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter[17] under 2024 till högst 5,1 %. Medlemsstaterna uppmanades att vid genomförandet av sina budgetar för 2023 och vid utarbetandet av utkasten till budgetplaner för 2024 ta hänsyn till det faktum att kommissionen skulle föreslå för rådet att underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott inleds på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 förväntas Kroatiens nationellt finansierade primära nettoutgifter att öka med 14,4 % under 2024, vilket överstiger den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta utgiftsöverskridande i förhållande till den maximala ökningstakt för nationellt finansierade primära nettoutgifter som rekommenderats motsvarar 3,6 % av BNP 2024. Detta riskerar att inte överensstämma med rådets rekommendation.

(15) Rådet rekommenderade vidare Kroatien att vidta åtgärder för att avveckla krisstödåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska det offentliga underskottet så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet angav dessutom att om nya energiprishöjningar skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder bör Kroatien säkerställa att de är inriktade på att skydda sårbara hushåll och företag, att de ryms inom budgeten och att de inte påverkar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas nettobudgetkostnaden[18] för krisstödsåtgärderna på energiområdet uppgå till 1,9 % av BNP år 2023 och väntas uppgå till 0,6 % år 2024 och 0,0 % år 2025. Det är i synnerhet åtgärder för pristak på elektricitet och gas som antas fortsätta att gälla till slutet av september 2024. Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska det offentliga underskottet på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 1,3 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter[19] ger ett expansivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 2,2 % av BNP det året. Krisstödåtgärderna på energiområdet förväntas inte vara avvecklade så snart som möjligt under 2023 och 2024. Detta riskerar att inte överensstämma med rådets rekommendation. Dessutom beräknas inte de besparingar som görs till följd av

---

16 Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Kroatiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens stabilitetsprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 97).

17 Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

18 Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

19 Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten på budgeten av diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter, samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (tio år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

detta att användas i sin helhet för att minska det offentliga underskottet. Detta riskerar också att inte överensstämma med rådets rekommendation. Budgetkostnaden för krisstödsåtgärder på energiområdet inriktade på att skydda sårbara hushåll och företag beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2024 (0,4 % 2023) varav 0,1 % av BNP bevarar prissignalen för att minska efterfrågan på energi och öka energieffektiviteten (0,3 % 2023).

(16) Rådet rekommenderade vidare dessutom Kroatien att upprätthålla nivån på nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel för att i synnerhet främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att öka till 4,5 % av BNP under 2024 (från 3,6 % av BNP 2023). Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av EU-medel – däribland bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens – förväntas i sin tur under 2024 att minska till 2,3 % av BNP från 3,4 % av BNP 2023. Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för EU:s strukturfond, för vilken medel fanns tillgängliga till och med 2023.

(17) Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett underskott i de offentliga finanserna på 2,6 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten bör minska till 59,1 % fram till slutet av 2025.

(18) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. De förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av planen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Kroatiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. För att fullgöra åtagandena i planen senast i augusti 2026 är det viktigt att Kroatien fortsätter att genomföra reformer och påskyndar investeringarna genom att hantera risker för förseningar och samtidigt säkerställa en stark administrativ kapacitet. Absorptionsutmaningar skulle kunna uppstå på grund av den höga koncentrationen av investeringar mot slutet av genomförandeperioden för återhämtnings- och resiliensplanen. Att upprätthålla en tillräckligt stark samordning på olika förvaltningsnivåer skulle minska dessa risker genom att säkerställa effektiv styrning och underlätta ett snabbt genomförande av projekt. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(19) Som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna ska Kroatien i enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 se över varje program senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna 2024 och den nationella energi- och klimatplanen. Denna översyn utgör grunden för den slutliga tilldelningen av EU-medel som ingår i varje program. Kroatien har gjort framsteg i genomförandet av sammanhållningspolitiken och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men utmaningar och betydande regionala skillnader kvarstår mellan huvudstaden och resten av Kroatien när det gäller arbetsproduktivitet, investeringsnivåer och sysselsättning.

Att påskynda genomförandet av sammanhållningspolitiska program, tillsammans med stärkandet av den administrativa kapaciteten på alla förvaltningsnivåer, är avgörande. De prioriteringar som man kom överens om i programmen är fortfarande relevanta. Utöver åtgärderna för administrativ kapacitet är det viktigt att snabbt genomföra investeringar i forskning och utveckling utanför huvudstadsregionen. Det är också nödvändigt att underlätta övergången till en klimatneutral ekonomi genom att genomföra de territoriella planerna för en rättvis omställning, ta itu med energifattigdom och skapa energisamhällen. Förbättrad insamling och hantering av avfall är fortfarande en prioriterad fråga. Det är viktigt att främja en aktiv arbetsmarknadspolitik, kompetenshöjning och omskolning med hänsyn till individuella utbildningskonton, stödja avinstitutionalisering och investera i lämpliga och överkomliga samhällsbaserade sociala tjänster. Kroatien skulle kunna använda initiativet för en europeisk plattform för strategisk teknik[20] för att bidra till att omvandla sin konkurrenskraft genom investeringar på områdena digital teknik och djupgående innovation, ren och resurseffektiv teknik samt bioteknik och medicinsk produktion.

(20) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som tas upp i återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-fonder står Kroatien inför flera ytterligare utmaningar när det gäller tillgång till olika finansieringskällor och främjande av kapitalmarknader, kompetensglapp på arbetsmarknaden och fragmenteringen av offentliga institutioner som sysslar med forskning, utveckling och innovation.

(21) Finansieringen utanför banksektorn i Kroatien är fortfarande inte tillräckligt utvecklad. Börsvärdet och nivån för emissioner av skuld- och aktieinstrument ligger avsevärt under EU-genomsnittet. Verksamhet som rör riskkapitalmarknaden uppvisar svaga positiva tendenser. Det låga förtroendet för och bristen på attraktionskraft hos alternativa finansieringskällor utgör ytterligare ett hinder för att den privata sektorns sparande ska kunna slussas till kapitalmarknaden och för aktiemarknadens utveckling. Att öka kapaciteten hos innovativa små och medelstora företag för att uppnå marknadsberedskap och locka investerare kan främja ett mer konkurrenskraftigt investeringsklimat. Åtgärder som underlättar icke-professionella investerares direkta deltagande på obligations- och aktiemarknaderna och åtgärda skatterelaterade hinder för investerare skulle stärka marknadsfinansieringens roll ytterligare.

(22) De positiva trenderna på Kroatiens arbetsmarknad fortsätter, om än med ihållande kompetensglapp. Detta förvärrar bristen på arbetskraft samtidigt som produktivitetsökningarna begränsas. Bristen på arbetskraft är särskilt stor inom byggsektorn, turismen och i vissa delar av industrin. Trots förbättringarna är sysselsättningsgraden fortfarande låg, särskilt för lågutbildade arbetstagare. Det finns ett ökande antal inaktiva personer i åldersgruppen 15–29 år som varken arbetar eller studerar. Den begränsade tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg och adekvat avinstitutionaliserad långvarig vård och omsorg hindrar arbetskraftsdeltagandet, särskilt för kvinnor. Detta förvärrar bristen på arbetskraft och förhindrar att den inhemska arbetskraften utnyttjas fullt ut, samtidigt som man ser negativa demografiska trender. Bristen på lärare inom fysik och matematik påverkar grundläggande färdigheter och resultaten av programmet för internationell utvärdering av elevprestationer (Pisa), vilket hindrar förvärvet av mer avancerade färdigheter, en ökad andel personer med högre utbildning (som är en av de lägsta i EU), ökningen av

[20] Förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP)

antalet studerande inom områdena naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik samt ekonomins innovationskapacitet. Deltagandet i vuxenutbildningsprogram är mycket begränsat. Tillgången till kvalificerad personal betraktas därför av företagen som ett av de största hindren för investeringar. Kroatien har genomfört investeringar och reformer inom utbildning, bland annat inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen och sammanhållningspolitiken, för att förbättra tillgången till kvalificerade arbetstagare och anpassa programmen till arbetsmarknadens behov. Det finns dock både ett behov av och ett utrymme för att intensifiera dessa insatser genom att anpassa befintliga åtgärder och införa individuella utbildningskonton för att göra vuxenutbildningen mer attraktiv och tillgänglig, även för den inaktiva befolkningen i arbetsför ålder och utländska arbetstagare. Det krävs också ökade insatser för att utveckla de färdigheter som krävs för att påskynda övergången till en cirkulär ekonomi, både inom utbildningssystemet och på arbetsmarknaden.

(23) Kroatiens forsknings- och innovationsresultat fortsätter att uppvisa positiva trender. Ytterligare framsteg hindras dock i viss mån av ett mycket fragmenterat landskap vad gäller forskning, utveckling och innovation på offentliga institutioner och universitetsfakulteter. Särskilt det stora antalet institut och deras fragmentering hindrar effektiviteten och minskar utrymmet för samarbete och kunskapsöverföring, även mellan företag och den akademiska världen. Kroatien har genomfört reformer inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen för att minska antalet offentliga forskningsinstitutioner. Det skulle dock vara fördelaktigt med en ökning av omfattningen, ambitionen och takten för genomförandet av dessa insatser. Dessutom ligger andelen företagsutgifter för forskning och utveckling och företagens användning av innovationssystem långt under EU-genomsnittet, vilket leder till en övergripande minskning av resultaten.

(24) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras totala bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2024 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra rekommendationen om euroområdets ekonomiska politik. För Kroatien bidrar rekommendationerna 1, 2 och 3 till genomförandet av den första, andra, tredje och fjärde rekommendationen för euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Kroatien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i god tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna[21] 2025 till en nivå som är förenlig med att hålla underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP och hålla den offentliga bruttoskulden på en sund nivå på medellång sikt.

2. Stärka den administrativa kapaciteten att förvalta EU-medel, påskynda investeringar och upprätthålla drivkraften i genomförandet av reformer. Ta itu med förseningar som uppstår för att möjliggöra ett fortsatt, snabbt och effektivt genomförande av

[21] Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 är nettoutgifter offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att säkerställa slutförandet av reformer och investeringar senast i augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, inom ramen för halvtidsöversynen, samtidigt som möjligheterna att förbättra konkurrenskraften men hjälp av den europeiska plattformen för strategisk teknik beaktas.

3. Stärka konkurrenskraften: i) öka tillgången till olika finansieringskällor och främja kapitalmarknaderna, underlätta icke-professionella investerares deltagande på obligationsmarknaden och ta itu med hinder för notering och stärka bolagsstyrningen för att göra aktiemarknaden mer attraktiv, ii) minska bristen på arbetskraft och kompetens genom att stärka grundläggande färdigheter, förbättra kompetensutveckling och omskolning och förbättra tillgången till formell hem- och samhällsbaserad långvarig vård och omsorg och iii) ta itu med fragmenteringen av offentliga institutioner som bedriver forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet genom att säkerställa en övergripande och bindande strategi för att slå samman olika stödfunktioner, stärka de finansiella incitamenten för sammanslagningar och säkerställa främjandet av relevanta strategiska mål inom ramen för resultatavtalen mellan ministeriet för vetenskap och utbildning och offentliga forskningsinstitutioner och lärosäten.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande